

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXXV. Frustra sibi fidem quis postulat ab eo fervari, cui fidem à se
præstitam servare recusat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

statim omnibus convenit, *can. Hinc est 16. q. 1.* in quem etiam sensum Ulpianus eleganter respondit, *l. 1. ff. de Constitut. Princip.* cujus §. *fin. Planè*, inquit, *ex his (Principum Constitutionibus) quaedam sunt Personales, nec ad exemplum trahuntur; nam, quæ Princeps alicui ob merita indulget, vel si alicui sine exemplo subvenit, personam non egreditur.*

3. Ratio ulterior horum & Regulæ est partim; quia privilegia, dispensationes & quævis gratiæ, à communibus Juris Regulis exorbitantes, odiosæ & strictæ sunt interpretationis; ut in consequentiam trahi nequeant, & à casu, causa, vel persona una ad aliam extensionem non admittant, per tradita *ad Reg. Quæ à Jure 28.* partim verò; quia Principis, ejusmodi gratiam contemplatione meritorum vel alicujus prærogativæ singularis, aut alicujus necessitatis vel utilitatis extraordinariæ intuitu concedentis, voluntas spectat personam particularem & constituit Jus singulare, §. *cit. Et l. Jus singulare 16. ff. de LL.* ac proinde ob defectum voluntatis in concedente locum in aliis non habet, *can. Et §. cit.* Quare justissimâ animadversione Alexander III. temerarium omnino & indignum pronuntiavit, aliquem sibi sua autoritate præsumere, quod Ecclesia Romana alicui certâ ratione inspectâ singularibus voluit beneficii indulgere, *c. Sanè 9. de Privileg.*

REGULA LXXV.

Frustra sibi fidem quis postulat ab eo servari, cui fidem à se præstitam servare recusat.

SUMMARIUM.

1. Regula sensus Juris definitionibus.
2. Et ratione demonstratur.

3. Fides etiam jurata non servatur si dem datam violanti,
4. Etiam privilegiato & exempto,
5. Et fidem datam in re modica non servanti,
6. Et rei promissa æquivalentem subroganti:
7. Etiam, cum à promissa præstatione est impeditus.
8. Instantia Regula objecta.
9. Eam in eadem relinquunt.

Consonat & usu penè quotidiano trita vox & Regularis verius est, *Frangenti fidem, fides frangatur eadem.* Cujus & Propositæ Regulæ sensus est, *Is, qui fidem conventionem aliquam alteri datam non servat, ex eaque debitum non præstat, perere ab eo non potest, ut fidem servet sibi quæ debitum præstat.* Unde, si per viam transactionis Titius liti eò pacto renuntiavit, ut Cajus ipse adversarius intra anni spatium certam pecuniæ summam solvat: & hanc intra tempus illud Cajus non solvat, ad litem Titius impune redit, *l. Cum proponas 21. C. de Pactis:* & si fundi conductor biennii continui non solvit pensionem, vel in illo male versatus est, à locatore expelli potest, quin committatur poena à locatore ex conventionem solvenda, si intra certum tempus v. g. novennium è fundo conductor expellatur, *l. Quarto 54. ff. Locati;* quia contractui inest tacita conditio, *Si conductor pensionibus paruerit, & fundum coluerit, ut oportet;* quæ à conductore non servatâ, ei de non expellendo datam fidem servare locator non tenetur per Regulam præsentem; cujus vigore, si fundi dominus directus contra datam fidem perfidè suppressat vasallum, hic justè ei denegat obsequia, & à Principe impetrat liberationem ab ejus jurisdictione, *Lib. 2. Feud. tit. 6. Et can. De forma 18. in fine, 22. q. 1.*

Ratio

- 2 Ratio Regule solida est; quia omni contractui inest tacita conditio de eo, quod promissum est, servando, *Si fidem datam alter servavit*, §. 1. *Cum proponas cit.* is autem, qui sub conditione aliquid alteri promittit conventionem quancunque, ei non tenetur, nisi conditio impleatur, §. *Sub conditione 4. Instit. de V. O.* usque adeo; ut, si conditio adhuc pendeat, ex conventionem orta obligatio necdum perfecta, *l. Cedere 21 3. ff. de V. S. &*, si deficiat, resoluta ab initio intelligatur, *l. Necessario 8. §. 1. ff. de Periculo & commodo vendit.*
3. Neque fidem violanti patrociniū præstat Primò contractui ac promissioni adjectum juramentum, cum; quia hujus observatio frustra exigitur ab eo, qui juratam fidem ipse non observat, *c. Quia frustra 4. de Usuris & l. Auxilium 37. in fine. ff. de Usuris*: tum verò; quia, sicut promissioni simplici, sic adjecto juramento inest tacita conditio, *Si fidem datam alter servavit*: quã proinde deficiente, juramenti obligatio non urget, *c. Pervenit 3. de Jurejurando*, Suarez *lib. 2. de Juramento cap. 34. n. 8.*
4. Neque secundò privilegium aut exemptio; quia ejus prætextu datam fidem violare nemini licet; cum clerici & ipsi Ecclesiarum Prælati contractuum leges communes etiam Civiles observare non minus, quàm laici teneantur; ne aliis communitatis membris onerosi reddantur & exosi, Sylvester *V. Lex. q. 15. Sotus Lib. 1. de Justitia q. 6. art. 7. & Suarez Lib. 3. de LL. cap. 34. n. 6.*
5. Neque tertio parvitas materiæ, in qua fides est violata; cum enim hoc etiam casu pacis leges impletæ non sint, fidei datæ observantiam petens exceptione submoveri poterit instar emptoris, cui mercem tradere venditor non tenetur, si pretii pars etiam modica non

exhibeatur in solutione, *l. Julianus 13. §. 8. ff. de Act. empti*, Baldus *ad l. Pacta 72. ff. de Contrab. empti*. Nisi res, quæ desideratur, tam modica sit; ut verisimile sit, partes contrahendò ejus nullam rationem habuisse, *l. 1. §. 8. ff. de Edili. Edict.*

6. Neque quartò, quòd rei promissæ subrogetur aliquid æquipollens; quia aliud pro alio solvi, invito creditore, non potest, *l. Mutuum 2. §. 1. ff. de Reb. credit & l. Pecunia 16. C. de Solut.* Jason *Lib. 3. Consil. 41. & Gutierrez Practic. Lib. 1. q. 146. n. 6.*

7. Neque quintò; quòd à datæ fidei observatione debitor necessariã aliquã causã fuerit impeditus; quantumvis enim hujusmodi impedimentum excuset à mora & pœna, *l. fin. §. 1. ff. ad L. Rhod. de Jactu*, vim tamen non habet ad promissionem suam alterum obligandi & producendæ adversus eum actionis, *l. Ex ducto 15. §. 6. ff. Locati.*

8. Hanc tamen etiam Regulam perpetuam non esse, variè & Primò quidem suadet; quòd pax servanda iis quoque sit, qui nobiscum pacem non habent, *can. Inter verba 55. in fine. n. q. 3. & inducias, à paciscentiũ uno violatas, servare alter teneatur, can. Innocens, 22. q. 4.* Secundò; quòd, si conjugum fide, sibi mutuo data, continentiam voventium unus fornicetur, ad fidem & continentiam servandam alter maneat obligatus, *can. Quod Deo 33. q. 5.* adeò; ut, si ipse quoque fornicetur, adulterii crimine teneatur, & divertendi jus amittat, *c. Significasti 4. de Divortis.* Tertio; quòd rem, v.g. prædium, emens à pupillo sine autoritate tutoris: vel à Prælato sine Capituli consensu ita celebrato contractu stare, eoque datam fidem inviolabiliter custodire teneatur, licet pupillus, *l. Julianus cit. §. 29. & Ecclesia valeant*

valeant resillire, ut ex communi DD, sententia tradit Sarmiento *de Reddibus Eccles.* p. 1. cap. 22. n. 18.

9. Sed hæc leviora sunt, quam ut intentum persuadeant, aut verisimile reddant, Primum; quia hæc Regula in pacis quoque & induciarum conventionibus procedit; cum etiam his insit tacita conditio, *Si conventa à parte altera non violentur, arg. c. Pervenit & l. Cum proponas cit. Grotius de Jure B. & P. cap. 21. n. 11. & 13. & Gonzalez in c. 1. de Treuga & Pac. n. 16. Unde can. Inter cetera & can. Innocens cit.* ad Christianæ Perfectionis plenitudinem potius, quam ad necessitatem & obligationem pertinere, existimant Imola & Felinus *in c. Pervenit cit. n. 5.*

Alterum; quia mutuo consentu volentes continentiam hanc promittunt Deo, in quem cum perfidia non cadat, ad ejus observantiam conjux innocens etiam post alterius fornicationem tenetur. Quamvis etiam adulteriò pollutum conjugem ad communem thorum & cohabitationem admittere non teneatur, fornicandò tamen in conjugii legem non minus quam alter delinquit, ut *arg. c. Significasti cit. Lib. 4. tit. 19. n. 90. in fine* est dictum.

Postremum; quia, quod ab ejusmodi contractu, cum pupillo & Prælato de re Ecclesiæ immobili celebrato, hæc & ille resillire valeant, ætatis & Ecclesiæ favore specialiter introductum est, quin propterea fides data violetur, partim; quia emptor scire potuit ac debuit, fidem sibi ejusmodi contractu efficaciter non datam: tum verò; quia perfidia Prælati non imputatur Ecclesiæ: neque etiam propriè pupillo, quid agat non satis intelligenti, *l. fin. ff. de J. & F. 7. & contractu non tam arbitriò suo, quam auctoritate Juris contravenienti.*

(O)

REGULA LXXVI.

Delictum Personæ non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare.

SUMMARIUM.

1. Sensus Regulae,
2. Firmatur ratione,
3. Et Juris definitionibus,
4. Et objecta ex Jure Civili,
5. Usibus Feudalibus,
6. Et Juris Canonici definitionibus,
7. Regulam simul limitant & firmant.

Personæ nomine hoc loco venit, quicumque Ecclesiæ Seculari vel Regulari quomodocunque servit, ejusque res jurare in aut extra judicium administrat. Unde

Proposita & perquam celebris Regulae sensus est, *Si Ecclesiæ Secularis vel Regularis clericus vel Religiosus, ejus oeconomicus, syndicus, procurator vel alius minister, ipsæque ejus Prælati vel Rector delictum committat, ad Injuriam damni que, eò illati alteri, reparationem vel penam Ecclesiæ non tenetur.* Ratio est partim; quia Ecclesiæ minoris & pupilli jure illata servari temper debet, *c. 1. de In integ. restit. pupillus autem ex alterius, etiam tutoris sui delicto, si ex hoc ad eum non pervenerit, non tenetur, l. fin. ff. de Auct. tutor.* partim verò; quia delicta suos tenere debent auctores, *c. Quasvis 2. de His, que à majori & l. Sancimus 22. C. de Penis:* neque alterius delinquentis odiò prægravati, aut iniquam conditionem pati quis debet, *Reg. Non debet 76. ff. & 22. in 6. præsertim Ecclesiæ, cum; quia delinquendò Prælati aut administrator alius Ecclesiæ nomine agere non præsumitur: sum verò; quia ejus conditionem Præla-*